Compensate

8.12.2021

Vastaanottaja: Eduskunnan ympäristövaliokunta

Compensaten lausunto ympäristövaliokunnalle: Vapaaehtoisten päästökompensaatiomarkkinoiden kehitysnäkymät.

Compensate kiittää ympäristövaliokuntaa mahdollisuudesta lausua asiaan. Compensate on yleishyödyllinen suomalainen päästökompensaatiopalveluiden tarjoaja. Hillitsemme ilmastonmuutosta tarjoamalla ihmisille ja yrityksille keinoja hyvittää ilmastopäästöjä, joita ei voida vielä täysin välttää tai minimoida. Teemme tätä yhdistämällä kompensoijat todennettuun ja kestävään hiilensidontaan.

Yhteenvetona nostamme esiin seuraavat päästökompensaatiomarkkinoiden kehitysnäkymät, joita avataan lausunnon loppuosassa tarkemmin:

- **Kansainvälinen päästökompensaatiomarkkina kasvaa eksponentiaalisesti. Markkinan arvo ylitti tänä vuonna ensimmäistä kertaa miljardin dollarin rajan. Kasvua ajavat yritysten ilmastotavoitteet. Markkinan ennustetaan kasavan vähintään 10–50 miljardiin dollariin lähivuosina.**

- **Vastuullinen päästökompensaatio on hyvä keino kantaa vastuuta päästöistä, joita ei voi välttää. Se ei kuitenkaan saa olla vaihtoehto päästövähennyksille. Päästökompensaatiolla voidaan rahoittaa erityisesti hiilensidontahankkeita, joita ei ilman uusia pääomia muuten pääsisi syntymään.**

- **Päästökompensaatioarkkina on ollut hyvin heikosti säädelty, mikä on johtanut valtaviin hankkeiden ja hiilikredittien välisiin laatueroihin. Markkinan kansainvälisiä pelisääntöjä luodaan nyt. Ilman merkittävää laatutason nostoa, on kyseenalaista luoko päästökompensaatiomarkkina aitoa lisäistä ilmastohyötyä.**

- **Kotimainen päästökompensaatiomarkkina kaipaa kipeäesti pelisääntöjä ja sääntelyä. Yksikään kotimainen hanke ei tällä hetkellä täytä vastuullisen kompensaation kriteerejä.**

- **Laatukysymysten lisäksi pitää ratkaista niin sanotun kaksoislaskennan haaste, eli se että kompensaatiohankkeiden ilmastohyöty lasketaan tällä hetkellä myös Suomen valtion hyödyksi. Käytännössä kompensaatiohankkeet eivät tällöin vaikuta ilmastoon, vaan ne ainoastaan toteuttavat sitä tavoitetta, joka Suomen tulee muutenkin saavuttaa.**

- **Kaksoislaskennan ongelmaa ei ole teknistesti vaikea ratkaista. Se vaatii kuitenkin poliittisen päätöksen. Ratkaisemalla kaksoislaskennan kotimaisten kompensaatiohankkeiden osalta, Suomi voisi olla edelläkävijä, joka avaa tietä kansainvälisille ratkaisuille.**

Elokuussa julkaistu IPCC:n eli hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin kuudes arviointiraportti on viimeisin vakava varoitus ilmastokriisin etenemisestä. Raportti antaa kuitenkin myös toivoa. Pariisin ilmastosopimuksen tavoite rajoittaa ilmaston lämpeneminen 1,5 asteeseen on vielä mahdollinen. Mutta nyt tarvitaan entistäkin ripeämpiä toimia.

IPCC korostaa raportissaan myös aiempaa selvemmin, että ilmastotyössä päästöjen vähentämisen lisäksi keskeistä on hiilensidonta, siis hiilidioksidin poistaminen ilmakehästä. Pelkät päästövähennykset eivät enää riitä. Ilmakehässä on jo nyt aivan liikaa hiilidioksidia.

Vastuullisen vapaaehtoisen päästökompensaation avulla voidaan tehdä kunnianhimoisempaa ilmastotyötä kuin tilanteessa, jossa yritys, muunlainen organisaatio tai kansalainen keskittyy vain omien päästöjensä vähentämiseen. Päästöjä kompensoivat yritykset asettavat tutkitusti itselleen tiukempia päästövähennystavoitteita. Vaikka päästöjen kompensoiminen ei korvaa tarvetta päästövähennyksille, se on hyvä tapa kantaa vastuuta silloin, kun julkinen valta ei vielä tee tarpeeksi ilmastokriisin selättämiseksi.

Vapaaehtoinen kompensaatio ei korvaa toimijan omia päästövähennyksiä. Se vauhdittaa kuitenkin siirtymää kohti vähäpäästöistä yhteiskuntaa, jos se ylittää lain edellyttämät ja omin toimin toteutettavissa olevat päästövähennykset. Jotta vapaaehtoinen kompensaatio aidosti vauhdittaisi siirtymää, sen luotettavuus tulee varmistaa. Luotettava vapaaehtoinen kompensaatio perustuu laadukkaisiin päästövähennys- tai hiilensidontatoimiin, joita ei ole laskettu useampaan tarkoitukseen.

Kompensaatiomarkkinassa huimaa kasvua

Kansainvälinen päästökompensaatiomarkkina, eli niin sanottu vapaaehtoinen hiilimarkkina, kasvaa nyt vauhdilla. Markkinan arvo ylitti miljardin dollarin rajan ensimmäistä kertaa marraskuussa 2021. Vielä vuonna 2019 markkinan koko oli vain 320 miljoonaa dollaria, joten kasvu on ollut huimaa. Varovaisetkin markkinan kasvuennusteet puhuvat 10–50 miljardin dollarin markkinasta vuoteen 2030 mennessä. Rohkeammat arviot jopa 100 miljardin markkinasta.

Tilanteessa, jossa ilmakehässä on jo nyt liikaa hiilidioksidia, mutta globaalit päästöt jatkavat vielä kasvuaan, on selvää, että kysyntä hiilensidonnalle tulee vain kasvamaan.

Vapaaehtoisen hiilimarkkinan kasvua ajavat tällä hetkellä erityisesti yritysten hiilineutraalius- ja nettonollatavoitteet. Vaikka päästövähennykset ovat ehdottomasti tärkein yritysten työkalupakissa oleva keino hillitä ilmastokriisiä, voidaan vastuullisella päästökompensaatiolla kantaa vastuuta niistä päästöitä, joita ei saada heti minimoitua.

Olennaista on, että kunnianhimoiset päästövähennystoimet tulee toteuttaa kompensaatiosta riippumatta. Hyvän kehikon tällä tarjoaa muun muassa Science Based Targets initiative (SBTi) -aloite, jonka puitteissa yritykset voivat sitoutua Pariisin sopimuksen 1,5 asteen tavoitteen mukaisiin päästövähennystoimiin. Kompensaatio on suhteessa näihin päästövähennyksiin keino tehdä vielä enemmän ilmastokriisin hillitsemiseksi.

On nähtävissä, että kysyntä markkinoilla tulee jatkossa keskittymään erityisesti hiilensidontaan tai pysyviä hiilenpoistoja ilmakehästä tekeviin hankkeisiin. Perinteisesti valtaosa markkinoilla olevista hankkeista on keskittynyt päästöjen ehkäisyyn esimerkiksi uusiutuvaa energiaa tukemalla tai suojelemalla metsiä hakkuilta. Ilmastopolitiikan jo ohjatessa tämänkaltaisiin päästövähennystoimiin, on näiden hankkeiden soveltuvuus kompensaatiotarkoituksiin käynyt kyseenalaisemmaksi. Yhä useampi ostaja markkinoilla haluaakin satsata uusien nielujen luomiseen tai innovatiivisten hiilensidontateknologioiden kehittämiseen.

Markkinan kasvaessa, on tärkeää varmistaa, että niin suomalaiset yritykset ja kuluttajat kuin potentiaaliset hiilensidontapalveluiden tarjoajat, kuten metsänomistajat, maanviljelijät tai

esimerkiksi biohiilen tuottajat pääsevät osaksi tätä kasvavaa markkinaa ilman, että epäselvät pelisäännöt asettavat sille esteitä. Rahankeräyslain muutos toi jo paljon kaivattua selkeyttä sekä yrityksille että kuluttajille. Markkina kaipaa kuitenkin kipeästi parempia pelisääntöjä ja laatukriteereitä.

Kansainvälisen päästökompensaatiomarkkinan pelisääntöjä luodaan nyt

Kansainvälisellä päästökompensaatiomarkkinalla esiintyy valitettavan paljon suoranaista tahallista viherpesua. Kompensaatiohankkeiden ilmastovaikutusten kvantifioinnin haasteet, yhdistettynä puutteelliseen tai olemattomaan sääntelyyn, luovat myös edellytykset tahattomampaan viherpesuun.

Päästökompensaatiopalveluiden myyjät eivät aina tiedä, mitä he itse asiassa myyvät, eivätkä ostajat osaa kysyä oikeita kysymyksiä. Kun tähän lisätään vielä hinnoittelun läpinäkymättömyys, ovat villin markkinan ainekset kasassa.

Sääntelyt puutetta paikkaamaan on syntynyt vapaaehtoisia laatustandardeja, jotka sertifioivat kompensaatiohankkeita ja niiden synnyttämiä hiilikredittejä. Tunnetuimmat standardit ovat Gold Standard ja VCS/Verra.

Compensate on yhdessä tieteellisen asiantuntijapaneelinsa kanssa kehittänyt kriteeristön, jolla arvioida sertifioitua luontopohjaisia hiilensidontahankkeita. Kriteeristö menee pidemmällä kuin tunnetuimmat markkinan laatustandardit ja ottaa ilmastovaikutusten lisäksi huomioon myös hankkeiden biodiversiteettivaikutukset, sosiaaliset ja ihmisoikeusvaikutukset sekä hankkeen suhteen sen isäntämaan ilmastopolitiikkaan ja Pariisin sopimuksen hiilimarkkinoita koskeviin sääntöihin.

Compensate on evaluoinut yli sata Gold Standard tai VCS -sertifioitua hanketta. Yli 90 prosenttia evaluoiduista hankkeista ei ole läpäissyt tieteellisen paneelin luoman kriteeristön mukaista syyniä. Useimmat ongelmat hankkeissa liittyvät lisäisyyden puutteeseen. Lisäisyys tarkoittaa, että hiilensidontaa tai päästövähennystä ei olisi tapahtunut ilman hanketta, ja että hanketta ei olisi ollut mahdollista toteuttaa ilman hiilikredittien tuomaa tuloa. Mikäli hanke ei ole lisäinen, ei kompensoiva taho tule tosiasiassa kumonneeksi aiheuttamaansa ilmastohaittaa.

Muut merkittävät syyt, miksi hankkeet eivät läpäise tarkempaa tarkastelua, ovat liioitellut ilmastovaikutukset, hiilensidonnan pysyvyyteen liittyvät riskit, haitalliset biodiversitettivaikutukset sekä paikallisyhteisöjen oikeuksien ohittaminen.

Markkinatilanteen ollessa edellä kuvatun kaltainen, on Compensate tehnyt aktiivista kansainvälistä vaikuttamistyötä vapaaehtoisen hiilimarkkinan uudistamiseksi. Compensaten keväällä julkaisema white paper *”Reforming the Voluntary Carbon Market”* on saanut paljon huomiota kansainvälisessä mediassa ja alan asiantuntijapiireissä.

Compensate on myös edellyttänyt, että päästöjen ilmastohaitan kumoutumiseen liittyvät väittämät, kuten hiilineutraaliusväittämä, perustuvat ilmastotoimiin, joita ei hyväksilasketa hankkeen isäntämaan kansalliseen ilmastotavoitteen täyttämiseen. Vain näin voidaan varmistaa, että omien päästöjen ilmastohaitan vapaaehtoinen kumoaminen perustuu aidosti lisäisiin ilmastotoimiin, jotka ylittävät jo ilmoitetut kansalliset tavoitteet. Kansainvälisistä standardeista Gold Standard on ottanut saman kannan.

Erityisesti viimeisen reilun vuoden aikana on nähty lukuisia muitakin kansainvälisiä aloitteita markkinan uudistamiseksi. Merkittävin on ollut vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden skaalaamista edistävä työryhmä (Taskforce on Scaling Voluntary Carbon Markets, TSVCM), joka on kehittänyt laatukriteereitä hyvitysstandareille mm. standardin hallinnon, läpinäkyvyyden, osallistavuuden,

riippumattoman todentamisen ja julkisen rekisterin osalta. TSVCM:n mukaan hankkeiden laatua koskeva epäluulo estää tällä hetkellä markkinoiden tehokkaan toiminnan.

Toinen merkittävä aloite on Voluntary Carbon Market Integrity initiative (VCMI), joka on puolestaan keskittynyt tarkentamaan kompensaation myötä tehtäviin ilmastoväittämiin liittyviä kysymyksiä. VCMI:n tavoitteena on kehittää ohjeet päästökompensaation ostajille, mukaan lukien kategoriat uskottaville väittämille, ja lisätä yritysten ilmastovaikutusten ymmärrettävyyttä. VCMI:n mukaan uskottavan hiilineutraaliusväittämän tekeminen edellyttää, että väittämän tekijällä on kompensoinnin rinnalla kunnianhimoinen päästövähennystavoite.

Myös aikaisemmin mainittu Science Based Targets initiative (SBTi) -aloite on hiljattain määrittänyt, mikä päästökompensaation rooli suhteessa yritysten nettonollatavoitteisiin on. SBTi tekee hyvin selväksi, ettei nettonollaa voida saavuttaa pelkällä kompensoinnilla. Aloitteen mukaan yritys saisi väittää saavuttaneensa nettonollapäästötason vasta sitten, kun se on vähentänyt omia (ml. arvoketjun) päästöjään 1,5 asteen tavoitepolun mukaisesti, mikä edellyttää jopa 90–95 prosentin suuruisia päästövähennyksiä, ja ”neutraloinut” jäljellä olevat päästönsä vastaavalla määrällä pysyviä hiilidioksidin poistoja ilmakehästä. Lisäksi SBTi kannustaa yrityksiä, matkallaan kohti nettonollaa, kumoamaan päästöjensä ilmastohaitan päästövähennyksiin tai hiilensidontaan perustuvilla hiilikrediteillä, jotka on toteutettu yrityksen arvoketjun ulkopuolella. Jos tieteen mukaisella 1,5 asteen tavoitepolullaan oleva yritys kumoaa jäljellä olevien päästöjensä ilmastohaitan täysimääräisesti, se voisi saavuttaa hiilineutraaliuden ennen nettonollapäästötasoa.

Glasgow’n COP26 ilmastokokouksessa saatiin vihdoin sovittua säännöt Pariisin sopimuksen markkinamekanismeille sopimuksen artikla kuuden alla. Vaikka säännöt koskevat ensisijaisesti Pariisin sopimuksen alaisia velvoitemarkkinoita, on niillä suuria heijastusvaikutuksia myös vapaaehtoisten markkinoiden puolelle, erityisesti niin sanotun kaksoislaskennan osalta. Artikla kuuden säännöt tuovat paljon kaivattua rakennetta hiilimarkkinoille, mikä on jo näkynyt valtavana kysynnän kasvuna heti Glasgow’n kokouksen jälkeen.

Kansainvälisen markkinan tarkempia pelisääntöjä luodaan nyt siis monella rintamalla. Suomen on syytä olla aktiivisesti mukana näissä keskusteluissa ja vaikuttamassa myös vapaaehtoisen markkinan kansainvälisiin sääntöihin.

Kotimaisten hankkeiden laadussa parannettavaa

On selvää, että myös suomalainen päästökompensaatiomarkkina kaipaa nykyistä tiukempaa sääntelyä ja käytänteitä. Alan käytännöt ovat olleet vähintäänkin kirjavia ja suoranaista viherpesua esiintyy myös huolestuttavan paljon. On hyvä huomioida, että yksikään kotimainen hanke ei ole tunnettujen kansainvälisten laatustandardien sertifioima.

Sääntelemätön ala on siirtänyt vastuun laadun ja aidon ilmastovaikutuksen varmistamisesta kompensoiville kuluttajille ja yrityksille. Kompensaatiopalveluita ostavilta tahoilta puuttuu kuitenkin usein riittävä asiantuntemus, joilla erottaa viherpesu aitoja lisäisiä ilmastovaikutuksia tuottavista palveluista.

Moni suomalaisyritys haluaisi ymmärrettävästi kompensoida päästöjään kotimaisilla hankkeilla, mutta toistaiseksi näiden hyödyntäminen on ollut haastavaa käytänteiden epäselvyyksien takia. Maa- ja metsätalousministeriön, ympäristöministeriön sekä kansalaisjärjestö Finnwatchin tuoreet selvitykset tuovat esiin lukuiset suomalaisten hankkeiden puutteet ja peräänkuuluttavat yhteisten pelisääntöjen luomista, jotta suomalaisten kompensaatiohankkeiden laatu ja ilmastovaikutukset voidaan luotettavasti todentaa.

Pohjan hyvälle kompensaatiolle antavat luotettavat laskentamenetelmät, joilla hankkeiden ilmastovaikutukset todennetaan. Itsenäiset, kolmannen osapuolen tekemät arvioinnit antavat

puolestaan hankkeille uskottavuutta ja samalla luotettavuutta niitä hyödyntäville yrityksille. Erityisesti talousmetsiin keskittyvissä hankkeissa tulee tarkastella niiden lisäisyyttä hyvin kriittisesti. Talousmetsän kasvuun tähtäävät toimet ovat jo metsänomistajan intresseissä, joten on kyseenalaista, miksi näitä toimia pitäisi tukea päästökompensaation kautta. Lisäksi vain todennettuun tietoon perustuvat markkinointiväitteet luovat uskottavuutta systeemiä kohtaan ja mahdollistavat päätöksenteon oikealta pohjalta.

Compensate pitää ympäristöministeriön elokuussa julkaistun alan sääntelytarpeita selvittäneet raportin suosituksia kannatettavina. Selvitys esittää mm. informaatio-ohjausta, esimerkiksi valtionhallinnon tuottamalla päivittyvällä oppaalla kompensaation hyvistä käytännöistä ja kriteereistä, jonka noudattamiseen yritykset voisivat myös vapaaehtoisesti sitoutua green deal-tyyppisellä sopimuksella. Oppaan olisi hyvä selventää myös erilaisten ilmastoväittämien vastuullista käyttöä ja niiden välisiä eroja.

Toinen merkittävä sääntelykeino olisi kompensaation tuottajille suunnattu rekisteri, joka mahdollistaisi laatuongelmiin puuttumisen lisäksi kaksoislaskennan välttämisen valtion ilmastotavoitteiden kanssa. Compensate on tuonut esiin, että rekisteriin pääsemisen edellytyksenä, hankkeiden pitäisi täyttää kaikki vastuullisen kompensaatio kriteerit. Valtiovalta voisi luoda tälle edellytykset hyväksymällä ilmastoasiantuntijoiden laatimia hanke- ja laskentametodologioita.

Compensate pitää tärkeänä, että kysynnän ja markkinan kasvaessa, tarvittavat sääntely- ja ohjaustoimet toteutetaan pikaisesti, jo tämän hallituskauden aikana. Ilmasto ei hyödy kasvavista kompensaatiomarkkinasta, jos sen pelisääntöjä ei saada nopeasti kuntoon.

Kaksoislaskenta estää uskottavat kotimaiset kompensaatiohankkeet

Hankkeiden puutteellista laatua vielä suurempi este kotimaiselle kompensaatiotoiminnalle on kaksoislaskenta. Kaikki Suomessa toteutetut ilmastotoimet ovat tärkeitä, mutta kaikki ilmastotoimet eivät sovellu päästöjen kompensointiin.

Esimerkiksi puiden istuttaminen Suomessa on ilmastoteko, mutta sellainen, josta syntyvät ilmastohyödyt Suomen valtio laskee omaksi hyväkseen pyrkiessään toteuttamaan ilmastositoumuksiaan. Suomalaiset yritykset, yksityishenkilöt tai kunnat eivät voi uskottavasti kompensoida omia päästöjään Suomessa toteutettavilla toimilla, koska valtio omii niistä saatavan hyödyn. Samalla katoaa kotimaisilta hankkeilta iso rahoituspotentiaali ja esimerkiksi maa- ja metsätaloudesta yksi uusi tulovirta.

Yritykset voivat kyllä tukea kotimaisia ilmastohankkeita jo nyt, mutta silloin kyseessä on pikemmin yleishyödyllinen ilmastoteko kuin päästökompensaatio. Sitä voisi kuvata esimerkiksi ”isänmaalliseksi ilmastohyväntekeväisyydeksi”. Oman ilmastovaikutuksensa laskentaan yritykset eivät voi niitä sisällyttää.

Miksi kaksoislaskenta pitäisi välttää, ja miten?

Jotta kompensoitavien päästöjen ilmastohaitta aidosti kumoutuisi, kompensaatioon tulisi käyttää lisäisiä ilmastotoimia, joita ei hyväksilueta muihin tavoitteisiin. Päästövähennys tai hiilensidonta, joka näkyy hankkeen isäntämaan päästöinventaariossa ja päästötaseessa, hyväksiluetaan lähtökohtaisesti isäntämaan päästövähennystavoitteeseen. Jos sama hillintätulos hyväksiluetaan myös vapaaehtoisen kompensoijan päästöjen ilmastonhaitan kumoamiseen, on kyse kaksoislaskennasta.

Käytännössä kaksoislasketut kompensaatiohankkeet eivät vaikuta ilmastoon, vaan ne ainoastaan toteuttavat sitä tavoitetta, joka kyseisen maan tulee muutenkin saavuttaa. Karrikoiden voi sanoa,

että ilman kaksoislaskentaa kompensaatiohankkeet hyödyttävät ilmastoa, kaksoislaskettuna ne hyödyttävät hankkeen isäntämaata.

Perinteisesti päästökompensaatiossa on vältetty kaksoislaskennan ongelma yksinkertaisesti siten, että hankkeet ovat pääsääntöisesti olleet kehittyvissä maissa, joilla ei ole ollut omia ilmastotavoitteita. Pariisin sopimuksen myötä käytännössä kaikilla maailman mailla on ilmastotavoitteet, ja kaksoislaskennan haaste koskee siten suurta osaa kompensaatiomarkkinoilla olevista hankkeista.

Kaksoislaskennan voi välttää kahdella tavalla:

- joko isäntämaa ei hyväksilue hillintätulosta päästövähennystavoitteeseensa tekemällä ns. vastaavan mukautuksen (engl. corresponding adjustment) päästötaseeseensa,

- tai kompensoija ei hyväksilue hillintätulosta omien päästöjensä ilmastohaitan kumoamiseen, vaan tekee kumoamisväittämän sijaan ilmastotekoväittämän.

Keskeistä olisi kommunikoida ymmärrettävästi, miten vapaaehtoista kompensaatiota käytetään ja millaisiin ilmastovaikutuksiin se perustuu. Ja ennen kaikkea, mitä väittämiä hiilensidonnasta tai päästövähennyksistä maksavat yritykset tai yksityishenkilöt voivat tehdä. Kaksoislaskettujen hankkeiden tukeminen ei esimerkiksi oikeuta hiilineutraaliusväittämän tekemiseen.

Suomi voi näyttää mallia kaksoislaskennan ratkaisemisessa

Kaksoislaskennan ongelman ratkaisemista helpottaisi, jos Suomi perustaisi ympäristöministeriön elokuisen raportin ehdottaman rekisterin, johon kerättäisiin viranomaisten hyväksymistä vapaaehtoisista toimista syntyvä aidosti lisäinen hiilensidonta tai päästövähennys. Kuten yllä on todettu, rekisteri voisi myös lisätä kompensaatiohankkeiden tasalaatuisuutta.

Pelkkä rekisteri ei silti vielä ratkaise kaksoislaskentaa. Lisäksi tarvitaan hallitukselta ja eduskunnalta poliittista tahtoa kaksoislaskennan ratkaisemiseksi.

Heti Glasgow'n ilmastokokouksen jälkeen Suomi allekirjoitti niin sanotut San Josen periaatteet ensimmäisten maiden joukossa. Aloitteen allekirjoittajamaat sitoutuvat noudattamaan Glasgow'ssa sovittuja Pariisin sopimuksen alla toimivien velvoitemarkkinoiden sääntöjä myös vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden osalta. Glasgow'ssa sovittiin velvoitemarkkinoiden osalta, miten kaksoislaskenta vältetään.

Ympäristöministeriöstä on viestitty, että Suomi on poliittisesti sitoutunut noudattamaan San Josen periaatteita. Olisi luontevaa, että tämä tarkoittaa kaksoislaskennan välttämistä myös kotimaisten hankkeiden osalta.

Toivomme ympäristövaliokunnan kirittävän hallitusta kaksoislaskennan ongelman ratkaisemiseen sekä kiirehtimään ympäristöministeriön elokuisen selvityksen muita suosituksia markkinan sääntelemiseksi. Suomalainen päästökompensaatiomarkkina voi synnyttää aitoja ilmastovaikutuksia vain, jos se perustaa laadukkaisiin hankkeisiin ja sen tuottamat ilmastovaikutukset lasketaan ainoastaan kerran.

Lisätietoja antaa:
Niklas Kaskeala
vastuullisuusjohtaja
Compensate
niklas@compensate.com
puh. 050 5866422